

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

75. ÅRGANG

2. NOVEMBER 1963

A V I N N H O L D E T :
I EUROPAS SKOLE - HYMNER OM TROENS MAKT - ALLE-
HELGEN - KONSILNYTT - BLIKK PÅ TIDEN - DR. PHILIP
HOUM OG PATER RAULIN OM SKOLEBØKENE - UTLANDET

NR
21

NESTE NUMMER UTKOMMER 16. NOVEMBER 1963

AV KIRKENS LIV

Uken 3.—9. november

22. SØNDAG EFTER PINSE

Epistel: Fil. 1,6—11.

Evangelium: Matth. 22, 15—21.

Der eksisterer, gjerne hos folk med et heller fjernt forhold til Den hellige Skrift, et dumt vrengebilde av den hellige Paulus som en kald og hård dogmatiker. Søndagens epistel er ett av de mange avsnitt i brev-litteraturen der apostelens *hjerte* taler med varme om hans kjærlighet til de troende. Her bruker Paulus det vakre bilde at vi som tror på Kristus ikke bare har en plass i hverandres hjerter, men er ett «i Jesu Kristi hjerte».

Evangeliet på denne søndag er om Skattens mynt: En ondsvinnert felle som stilles for Ham, benytter Kristus til for alle tider å trekke et viktig skille i vårt vesen som mennesker: Staten og det sivile liv har sine fordringer på oss — de skal vi innfri. Men Guds del i mennesket er større og viktigere — Kirken har alltid, tro mot Jesu ord, villet verne det i vårt liv som «ikke tilkommer Cæsar».

MANDAG: *Carlo Borromeo*. En av de store reformskikkelser etter den katastrofale splittelsen i det 16. århundre. Han var erkebiskop av Milano, et forbilde som sjelehyrde og kirkeleder, og har — som lærer og eksempel — øvd stor innflytelse på den nyere tids bispe- og presteideal i den katolske kirke.

TIRSDAG, ONSDAG, TORS- DAG og FREDAG i denne uke feires søndagens messe.

LØRDAG: *Lateranbasilikaens vigselfest*. Kirken St. Johannes i Lateranet er pavens egen biskopskirke i Rom, og verdenskirken feirer på denne dag «alterets enhet» med den.

Uken 10.—16. november

23. SØNDAG EFTER PINSE

Epistel: Fil. 3, 17—4,3

Evangelium: Matth. 9, 18—26.

Paulus formaner og oppmuntrer de troende til å stå fast i hva han

har lært dem. I lengsel strekker hans tanker og ord seg inn i det kommende liv — å tro, skriver han, er «en ferd i himmelen» hvorfra Frelseren kommer, for å omskape til liv alt det som er død og forfall i oss.

I evangeliet denne søndag skil- drer Mattheus to av Jesu underer. En syk kvinne blir frisk ved bare å røre ved hans kjortel — Kristus snur seg til henne og minner henne om at ikke hans kjortel, men hennes tro og tillit til Gud var det viktige her: Vår religion er ikke magi, men forholdet fra person til person. Herfra går Kristus til for- standerens hus og oppvekker hans datter fra døden — det er den ene av de tre døde-oppvekkelser evan- geliene forteller om. «Piken er ikke død, men hun sover», sier Han — det samme bildet på døden bruker han da Lazarus er gått bort. Vi som tror på Ham, og vet at Han er Guds sønn, har av Hans egen munn hørt dødens sanne navn og vesen: En sønn, til livet i Ham som har skapt oss.

MANDAG: *Martin av Tours*, den sterke og folkelige biskopen som i det IV. århundre stred tap- pert for å kristne gallerne.

TIRSDAG: *Martin I.*, pave og martyr († 656?).

ONSDAG: *Diego*. Spansk fransiskaner († 1463).

TORS DAG: *Josafat*, biskop og martyr. Et av de hårdt prøvede kristne blodvitner i det 16. år- hundres ruthenske kirke.

FREDAG: *Albert den store*, den tyske dominikanermunken fra Köln, som var Thomas Aquinas' lærer- mester og en av høy middelalderens store lærere.

LØRDAG: *Gertrud*. En av de store tyske mystikere i det 13. århundre.

Norges Brannkasse
betyr trykshet

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 m.eng. pr.	11.00
<i>St. Hallvards kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 15, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15-9- 11.30	10.00
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
<i>Grefsen kapell</i> , Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	10.30
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgaten 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegaten 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
STABEKK: <i>Maria Kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
SYLLING: <i>St. Hallvards kapell</i> , tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	—	10.45
<i>St. Olavs kapell</i>	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 221	8.30 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth Hospitals kapell</i> , Ila, tlf. 21 670	6.30	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , tlf. 7558 <i>Mariabeimen</i> , Nørve, tlf. 7184	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Elisabeth Inst.</i> <i>St. Mikael's kirke</i> , Strandgt., tlf. 1392	8.00	10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

I EUROPAS SKOLE

Vi sitter og blar i et utenlandsk bildeblad, og øynene faller på fotoet her nederst på siden. Nigerianske soldater, sier bildeteksten, får her finpusset sin militærutdannelse i et europeisk land med solide militære tradisjoner, prøvet i to verdenskriger. En føler seg unektelig en smule trett, så meget mer som en nettopp har registrert ett av de mange fleip til den kristne misjon som er god, konvensjonell tone i vår hjemlige radikale presse. De to inntrykkene skriker mot hverandre og setter tankene i sving og konklusjonen er ikke så svært oppløftende. Fra de nye nasjoner i Afrika og Asia søker idag millioner av mennesker til skolebenken for å lære den hvite manns teknikk, herskekunst, våpenbruk, vitenskapelighet. De søker våre tekniske høyskoler, militærakademier, universiteter; og vi europeere bygger og bemanner skole- og universitetskadrer i deres hjemland. Svimlende perspektiver av makt og rikdom danser for deres øyne, forhåpentlig sammen med mer nøkterne og menneskekjærlige håp om en bedre og menneskeverdiggere fremtid for deres befolkninger, hvorav noen må gjøre spranget praktisk talt fra steinalderen og jegerkulturen til maskinalderen og industrisamfunnet.

Få spør ennå hva som skal *besjele* denne nye eksistensform — i Asia vender jo massene seg idag fra sine ærverdige religiøse og filosofiske tradisjoner, til en europeisert fremtid uten noe åndelig alternativ. I Afrika faller primitiv stamme- og natur-religion bort med teknikkens komme — hva kommer i stedet? Hvilken menneskelighet, hvilken ærefrykt, hvilken etikk vil stille de nye, farlige, mektige kreftene i *menneskets* tjeneste?

Europa har knapt lenger noen tro å eksportere. Det har fremfor alt sin egen rotløse og nevrotiske skepsis — en anspent søker-attityde som er et kulturens aftenprodukt og ganske ute av stand til å besjele og temme de makter vi skjenker de nye nasjoner. Og i Vesten merker en da også overalt en våknende angst: Hva vil morgendagens farvede nasjoner *gjøre* med de maskiner, de våpen, de politiske instrumenter vi legger dem i hendene? Vil de vende dem mot hverandre, eller — mot oss? Skal Asia og Afrika nå gå inn i en forkortet og forverret gjenntagelse av den europeiske politikks galskaper de siste generasjoner — nasjonalismen, erobningskrigene, «stål-paktene» og diktatur-systemene? Har vi med andre ord eksportert våre bitreste nederlag sammen med våre tek-

niske triumfer, til fortsatt bruk hos andre raser og i andre verdensdeler?

Så alvorlige disse spørsmålene er, kan vi ikke bare, og enn ikke først og fremst, stille *dem* i forbindelse med det som skjer, — det som fotoet av den hvite sersjanten og den sorte soldaten nederst på siden symboliserer så skremmende. Som kristne mennesker må vi nemlig ikke spørre først etter i hvilken grad dette kan ramme oss, men hva vi Vestens mennesker er i ferd med å gjøre mot *dem* — utviklingslandenes mennesker. I Vesten lever vi jo ennå på rester av en kultur som kristendommen har skapt, og som den forsynte med et menneskebilde der den svake, den hjelpeløse, den sårbare var stillet under Guds beskyttende hånd, ukrenkelig i sin verdighet. Vårt frafall fra denne tro er noe som skriker mot himmelen — Østens og Sydens folk har sett vår organisasjonsevne, vår transport-kapasitet, vår kjemiske viten anvendt på folkemord i stor stil. Er det *denne* kapasitet vi er i ferd med å eksportere?

«Efter denne nødvendige, men skitne jobb», skrev den franske forfatteren og krigsflyveren *Antoine de St. Exupéry* under siste krig, «vil der for meg bare eksistere ett problem: Hva kan, hva skal man si til menneskene?» Mange vil idag *gjøre noe* for menneskene i de farvede kontinenter, utdanne dem, helbrede dem, hjelpe dem; men også organisere, eksersere, utnytte og forføre dem. Få er de som, utenfor den politiske propagandaens menneskeforakt, *sier noe* til dem, vender seg til deres *sinn*, respekterer dem som *personer*.

De kristne misjoners kappløp med Asias og Afrikas nyere historie er foreløpig tapt — disse kontinenter blir aldri noe underbruk av den europeiske «kristenhet», den som nå selv smuldrer. Det skal vi ikke sørge over. Langt

HYMNER OM TROE

EN STOR KATOLSK DIKTER —

Hvem er de virkelige store katolske diktere i vår tid? Mange vil straks tenke på Graham Greene og François Mauriac, men om de begge ganske visst er katolikker og begge betydelige forfattere, så står de begge for noe dypt personlig og litt ekstremt i livsfølelsen, som vel burde få en til å nøle med å anvende akkurat det romslige ordet «katolsk» på deres forfatterskap. Da kommer diktere som Sigrid Undset og Paul Claudel nærmere den betydning av det almenmenneskelige som også bor i betegnelsen.

En slik «katolsk» — universelt vidtjavnende kristen — dikter er også en tysk kvinne med et fransk-klingende navn: Gertrud von Le Fort. Og til tross for at hun hører til de virkelig store i vår tid, er hun så godt som helt ukjent hos oss. Den skjebne deler hun forøvrig med mange tyske og franske diktere — vår oversettelseslitteratur har ikke lett for å arbeide seg ut av sin noe ensidige vest-venndthet mot det engelske sprogområde.

For folk som ennå ikke tror at en time foran TV kan bli fullgod erstatning for en god bok, som har oppdaget at der i grunnen heller ikke er tid til å lese de «gode» bøkene, men bare de beste, og som gjerne vil møte et stort menneske og hennes livsverk, kan muligens disse linjene, og spesielt Ørnulf Ranheimseters fine gjendiktning på norsk av en prøve på Gertrud von Le Forts poesi, være en veiviser til mange berikende gleder.

Nede i Allgäu i Sør-Bayern går et rikt og strengt dikterliv mot sin slutt. I et hjem fylt av bøker, med utsikt mot de bayerske alper sitter Gertrud von Le Fort, omgitt av heder og anerkjennelse, og ser tilbake på en gjerning hvor troen og takksigelsen har vært den bærende kraft. *Hymnen*, lovsangen, ble den litterære form som virkelig tillot henne å åpne sitt hjerte og skape skjønnhetsverdier som vil leve lenge etter at hun er gått bort, i et sprog hvis poetiske muligheter synes ubegrensede.

mer realistisk kristen samtidsforståelse viser vi faktisk ved å akseptere hele Kirken som en eneste stor «misjon» i Vest som i Øst, i Nord som i Syd.

Koloniene er døde, kristenheten dør.

Og Kirken befinner seg faktisk igjen mer og mer i den situasjon som den er skapt for: Misjonens. Det sydende, mangefarvede, rotløse folkehav som heter menneskeheten, med sine gamle og nye nasjoner og kulturer allerede blandet i en ny verdenssivilisasjons heksegrøyte, vil måtte vende seg til verdenskirken i sin kamp for en bedre fremtid. På veien ut av sin bunnløse materielle nød og sosiale elendighet vil den nemlig måtte oppdage den befriende sannhet i Guds tale til og om mennesket. Mennesket lever ganske visst av brød — den enkle sannheten er ennå drama og tragedie for millioner. Men mennesket lever, når brødet ligger i dets hender, i en langt dypere forstand av det Ord som utgår fra Guds munn — for det er dét Ordet som overhodet gjør det til menneske.

HRM.

Gertrud von Le Fort hører, med forfattere som Theodor Haecker, Reinhold Schneider, Werner Bergengreuen, Edzard Schaper, til de katolske konvertitter i tysk litteratur. Men i dagens Tyskland trer den gamle tros-splitte mellom evangeliske og katolske, også hos konvertittene, i bakgrunnen for skillet mellom kristne og ikke-kristne. Og flere av de nevnte forfatterne har faktisk bidratt til denne nye dypere frontdanning i tysk åndsliv.

Gertrud von Le Fort hører til dem som sterkest har fremmet forståelsen for evangelisk kristenliv hos katolikker og fjernet anti-romerske fordommer hos protestanter. Hun er født i 1876 og nedstammer fra en fransk hugenottfamilie.

VIRKELIGHETENS VIRKELIGHET

Hun var allerede 50 år gammel da hun i 1925 ble opp tatt i Kirken. Hva hun inntil da hadde offentliggjort av romaner og dikt var bare kjent av en liten krets — troen blir også for hennes forfatterskap et nytt gjennombrudd. I den møter hun en objektiv orden som forvandler henne fra dypet av hennes vesen, og i det første og kanskje største av de verker som har gjort henne verdensberømt, den mektige diktsamlingen «Hymnen an die Kirche» (1924), slår hun allerede an det tema som skulle bli

NS MAKT

GERTRUD VON LE FORT

kjernen i alt hun senere skrev: Kirkens verden som «virkelighetens virkelighet».

Som Sigrid Undset, med hvem hun har meget felles, og som nok har såret henne dypt gjennom sin velkjente uforsonlighet overfor det tyske folk etter siste krig, vender hun seg til den historiske roman, hvor hun har skapt det fremragende. «Bryllupet i Magdeburg» (1938) har tredveårskrigen som dramatisk bakgrunn, og er et rystende epos om religionskampens tragedie og lengselen etter den gjenforenede kristenhet. Få har hevet dette blodige og uhyggelige stoff til en slik respekt for menneskers overbevisning og gode tro, på begge sider av en sjelens og maktens frontlinje. Denne veldige romanen munner ut i en scene der dikterinnen tolker gripende en dyp lengsel: Etter Magdeburgs erobring ved katolikkene hører den protestantiske predikanten Bake sangen fra dōmen, der messen feires. Han oppfatter ordene i Credo, og hans sorg og avsky over det som er skjedd viker for en hjertets tilslutning til det ene han kunne innrømme fienden. Syngende slutter han seg til — og opplever enheten, *under* og dypere enn en kamp og en splittelse som han vet vil fortsette, i hans eget og i millioner av andre menneskers skjebne.

EN FULLENDELSE

Mange evangeliske kristne, som i Gertrud von Le Forts bøker finner igjen sin egen livsfølelse, har stilt spørsmålet hvorfor hun egentlig gikk over til den katolske kirke. Hun har, likesom Sigrid Undset, flere ganger måttet svare offentlig når det gjelder et så personlig anliggende. For henne, skriver hun, var konversjonen ikke et brudd med, eller en oppgivelse av hva hun hittil hadde trodd og levd, men en utvidelse og en fullendelse. Barnetroen er noe hun fører med seg inn i Kirken — som medarbeider i et katolsk tidsskrift, «Hochland», oppdager hun allerede som evangelisk kristen Kirken som den kristnede menneskehets universelle mor, en åndsmakt som varetok og beskyttet alt det hun hadde kjær.

«Konvertitten», skriver Gertrud von Le Fort, «er ikke, som en av og til helt misforstått tror, et menneske som *understreker* den smertelige konfesjonelle splittelse. Konvertitten er tvert om en som har *overvunnet* denne splittelse. Hans opplevelse er ikke møtet med en annen religion som han «går over til». Den er å bli overstrømmet av troens enhet. Den er barnets opplevelse av at ens dyreste religiøse eie — alt som er sentralt kristent i protestantismen — ikke bare er utgått fra Moderkirken, men også er bevart og forsvart der.»

Kirken er Mor — temaet gjennomstrømmer Gertrud von Le Forts liv og diktning — også det bruddstykket fra «Hymnen an die Kirche» som vi gjengir her. All hjertets og tankens søken etter det gode og det sanne munner tilsist ut i denne kirke, som alle bekker engang når havet. Den mest primitive naturreligion, den mest sublimе filosofiske tankebygning er etter sjelens usynlige tyngdelov innsiktet mot det mysterium som Kirken forvalter. I hennes «hymner» taler først den søkende menneskesjel til Kirken, hvorpå Kirken, i storslagne bilder,

GERTRUD VON LE FORT:

Kirkens stemme

Enda har jeg urskogens blomster i armen,
enda har jeg dugg i håret fra menneskets
ophavsdaler.

Enda har jeg bønner som engen lytter til, enda
vet jeg hvordan torden temmes, og vann vel-
signes.

Enda bærer jeg i mitt skjød ørkenens hemme-
ligheter,
enda bærer jeg på mitt hode grånede tenkeres
edle vevning.

For jeg er mor til alle barn av denne jord,
hvorfor laster du meg, verden, at jeg får være
stor som min himmelske far?

Se, i meg kneler folk som forlengst er gått bort,
og ved min sjel lyser mange hedninger etter
det evige.

Jeg var hemmelig i deres gudetempler,
og dunkelt i deres vismenns tale.

Jeg var på stjernetydernes tårn, jeg var hos
de ensomme kvinner som ånden hjemsøkte.
Jeg var alle tiders lengsel, jeg var alle tiders lys,
jeg er tidenes fylde.

Jeg er det sted der alt møtes, jeg er den evige
ene!

Jeg er alle deres veiers vei. På meg drager
årtusnene til Gud!

(Til norsk ved Ørnulf Ranheimsæter.)

forteller mennesket sitt vesen. Som i en høytidsfull, prektig prosesjon toger mysteriene frem i Kirkens fortelling om sitt eget liv, og avtvinger mennesket beundring:

«Dine bønner er som tusenårgamle eker, og dine salmer
har havets åndedrag,
som om havets bølger lar seg bøye, og de store stormer
folder sammen sine vinger.» (Forts. neste side)

Det er sant hva en av hennes tyske kritikere har skrevet: «Kanskje finnes der ikke noe annet verk i hele verdenslitteraturen hvor det kjærlighetens mysterium som bor i Kirken så maktfullt er blitt ikledt diktete bilder.»

NÅDEN – ET SEIRENDE NEDERLAG

I dobbeltromanen «Veronikas svededuk» (1928) vender Gertrud von Le Fort seg med troens øyne til den moderne hedendom, og skildrer med innlevelse og sympati mennesker som ikke står i troens fellesskap. I en handling som dels er henlagt til Rom, dels til Heidelberg, tar hun ut fra en inntrengende menneskekunnskap opp forholdet mellom kristne og ikke-kristne, ikke minst fiender av kristendommen. «Der gis», skriver hun, «en naturlig og en overnaturlig måte å møte et slikt fiendskap på. Den første unngår den gudløse for å ta vare på sin egen sjel. Den overnaturlige holdning holder ut ved hans side.»

«Veronikas svededuk» er en roman om nådens frembrudd i menneskehjertet, om Guds livs seier over oss, og i vårt eget liv. Det er et liv som er sterkest i den svake — her rører dikterinnen ved en av kristendommens dypeste hemmeligheter. Det er den hun skildrer i verkets første del («Den romerske brønn»), der det heter: «Det er nettopp ikke slik at vi mennesker kjemper oss frem til Gud. Det er tvert om Gud som kjemper seg frem til oss, og tilsist skjer det hele nesten helt uten oss, (*fast über uns selbst hinweg*).» Og i verkets annen del («Engelens krans») heter det i en viktig sammenheng: «Men er det nå virkelig farlig for en kristen å lide nederlag? La oss da ikke glemme at det først var hinsides døden og graven at Kristus seiret — at det var denne pris Han måtte betale sin triumf med.»

DEN EVIGE KVINNE

Gertrud von Le Forts rike forfatterskap har andre sider som også skulle vært nevnt. Som Sigrud Undset har hun, på den aller dypeste refleksjons plan, interessert seg for *kvinnens* vesen og oppgave i menneskeheten, og ikke-katolske lesere ville i hennes vektige essay «Die ewige Frau» finne noe så sjeldent som en forfatterinne der med personlig kjennskap til og dyp respekt for det protestantiske sinn, skriver om Marias stilling i det katolske sinn.

Nevnes særskilt må også novellen «Den siste på skaffet», ikke minst fordi den ga støtet til en ren kjedereaksjon i europeisk kunst. Denne fortellingen om en gruppe karmelitt-nonner under Den Franske Revolusjon ble maktfullt dramatisert av en annen stor dikter — *Georges Bernanos* — og har ikke bare gitt støtet til en internasjonal teater-begivenhet, men til en betydelig film og en praktfull opera («Dialogue des Carmélites»).

I hennes mektige *poesi* synger menneskesjelen, og skaperverket med den, sin lovsang til Skaperen — i denne hymnens og prisens utadvendthet er hun «katolsk» som Paul Claudel er det — kristen innenfor et fasttømret verdensbilde der Gud er alle tings grunn.

I sin *historiske diktning* skriver hun, som alle de store, også indirekte om sin samtid. Gjennom selve det nivå hvor hun skildrer mennesket og den kvaliteten og betydningen hun gir det, sier hun noe som vår tids mennesker trenger sårt. Dette forfatterskap er nemlig fra først til sist en krigstjeneste i kampen for menneskets sjel, mot ødeleggelsens mørke makter. «Dikteren», skrev hun nylig som dedikasjon i en av sine bøker, «skal rekke sin samtid dens legemiddel, dens medisin». Mange som leser henne vil synes at en nå 86 år gammel, klok, tysk dikterinne ved navn Gertrud von Le Fort har gjort nettopp det.

ALLEHELGEN

Midt i messens kanon står det et ord som kanskje bedre enn noe annet betegner hva vi gjør når vi feirer Allehelgens fest: *Communicantes*. Det er det ord som nettopp innleder påkallelsen av helgenenes forbønn. *Communicantes*, det betyr: vi står i forening med, vi vet oss i forbindelse med Maria, med apostlene og alle helgenene. Kirken uttrykker på den måte det som Jesus selv sa om vårt forhold til ham og følgelig om vårt forhold til hverandre: «Jeg er vintreet, dere er grenene», og det som Apostelen Paulus sier, når han taler om lemene som alle tilhører legemet og som deler det liv de alle sammen får av Ham som er hodet: Kristus.

Communicantes: Det er et ord som sier oss, at står vi trofast i Kristus, så vil vi alltid og overalt slippe den forbannelse som det er for mennesket å være alene. Det var det han hadde oppdaget, den unge mannen som nettopp hadde fått øynene åpnet for storheten i det kristne liv og som tilfeldigvis nettopp da for en lengre tid skulle reise langt bort fra foreldre og venner. «Det koster meg ingenting nå lenger. Jeg blir ikke mer ensom, aldri mer vil jeg være ensom. For første gang i mitt liv er jeg brutt ut av den ensomhet som jeg var muret inne i.» Egentlig er det bare kristne mennesker som kan tale slik, for de er bundet seg imellom med et bånd som intet — ikke engang døden — skal bryte: den guddommelige kjærlighets bånd. Der finnes en skatt av fortjenester, en skatt av nåde og forbønn som vi alle er delaktige i. Det er mysteriet om de helliges samfunn.

Hvem er det vi på den måten står i så nær forbindelse med? Først og fremst helgenene i himmelen, og frem for alt, sier messeteksten, «den hederkronede, alltid rene jomfru Maria, mor til vår Gud og Herre Jesus Kristus». Hun er alle helgeners dronning, og det er, kanhende, når vi tar vår tilflukt under hennes moderlige beskyttelse at vi best kjenner at vi alle sammen er brødre i Kristus Jesus, hennes sønn.

Efter henne nevnes Apostlene, og dernest Peters første etterfølgere på pave stolen, samt de første martyrer som ble særlig æret i Romakirken. Denne liste fører oss tilbake til Kirkens første år, men den er selvfølgelig ikke uttømmende. Vi må gjerne tilføye alle de helgener som har stått frem i Kristi legeme, som hver på sin måte og med sin begrensning har uttrykt Kristi enestående og uendelige herlighet, slik at de står som eksempler og forbedere for oss alle tider og alle steder. Det er de helgener vi kjenner. Men så er der også de mange som ikke står oppført på noen kalender, det er den store skare som festens tekst taler om, av alle slekter og folkeslag og tungemål.

I Messens bønn «Communicantes» står nok helgenene i Himmelen i første rekke, men Allehelgenfest er dagen da vi skal bli oss bevisst at hellighet er noe som tilhører Kirken til alle tider og på alle steder. De helgener vi feirer på denne fest har levet i de forskjelligste epoker. Vår tid har også sine helgener. De lever blant oss, vi kjenner dem antagelig ikke, ikke destomindre har vi del i deres hellighet på samme måte som de har del i vår skropelighet.

Med andre ord: vi er alle syndere, men Gud skje lov, vi svikter ikke alle samtidig, og hver eneste av oss har i sitt liv noen øyeblikk med ekte kjærlighet, det vil si med hellighet. Det mysterium vi feirer på Allehelgensdag inne-

bærer, at holder vi sammen, støtter vi hverandre, så blir ikke våre feiltrin dødelige, fordi vi fortsetter å tilhøre dette legeme i hvilket og av hvilket vi stadig mottar de krefter som kan gjenreise oss og fornye oss.

De fleste av oss kjenner vel, iallfall gjennom reproduksjoner, Michelangelo's store Dommedagsfreske i det Sixtinske Kapell i Roma, denne kjempemessige komposisjon som viser oss på den ene side de fordømte, som under Dommerens fryktinggydende gestus går sin skjebne imøte, og på den andre siden de utvalgte som stiger mot herligheten hos Gud. En kan ikke unngå å legge merke til at de utvalgte opptagelse i Himmelen ikke nettopp er en lett og eterisk oppstigen av noen vektløse og engleaktige vesener. Nei, det er noe voldsomt og møysommelig: helgenene er malt som om de trekker hverandre opp i høyden ved store muskelanstrengelser, ett eller annet sted ser vi et tau kommer godt med... Visst må vi i dette bilde regne med Renessansetidens dramatiske uttrykksmidler og med Michelangelo's noe pessimistiske og angstfylte temperament. Men én ting illustrerer det godt, dette: at vi blir frelst i store sammenhenger, forbundet med hverandre hernede, forbundet deroppe med englene og med helgenene, våre gode og hjelpsomme eldre brødre.

På denne Himmelens fest skal vi derfor fatte nytt mot. Himmelen ville være for høy for oss, dersom vi skulle stige dit opp alene. Men vi er dradd med i en eneste stor bevegelse, den som bærer Vår Herres Jesu Kristi legeme

Kristus og hans helgener, og først blant dem Maria (Senliskatedralen).

VÅR PRIMSTAV

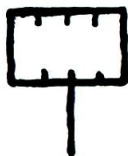
MORTENSMESSER, 11. november. Martin levde i det 5. århundre. Da folket i Tours ville gjøre ham til biskop, gjemte han seg blant gjessene; men de snadret slik at han ble oppdaget, forteller legenden. Derfor er dagens merke en gås, og derfor spises Mortensgåsen til minne om ham. Er Mortensdagen klar, betyr det streng vinter, og regner det, blir det nedbør til nyttår. Denne dagen går bjørnen i hi.

KLEMETSMESSER, 23. november. Clemens var den tredje biskop i Roma. Ifølge legenden ble han druknet med et anker og halsen, men ble senere funnet igjen på stranden, skyllet opp sammen med ankeret. Han er blitt sjøfolkenes vernehelgen.

KARIMESSE, 25. november. Ifølge legenden var Katarina en ung kvinne i Alexandria, som var både klok og lærd. Hun omvendte mange hedninger, deriblant 50 vismenn som skulle disputere med henne. Det endte med at keiseren lot henne spenne på et hjul med tagger og kniver, og merket på primstaven er et minne om det.

ANDRESMESSER, 30. november. Apostelen Andreas var bror av Peter, og begge var som kjent fiskere på Gennesaret sjø. Hans merke er derfor en fiskekrok. Etterhvert ble dette tydet slik at nå måtte en begynne julefisket. Værene skulle ikke holdes borte fra sauene lenger, revesaksene skulle tas i bruk, og nye emnetre skulle settes til tork for neste års arbeid. På andre primstaver er merket det skjeve *Andreakorset*, til minne om apostelens martyrdød.

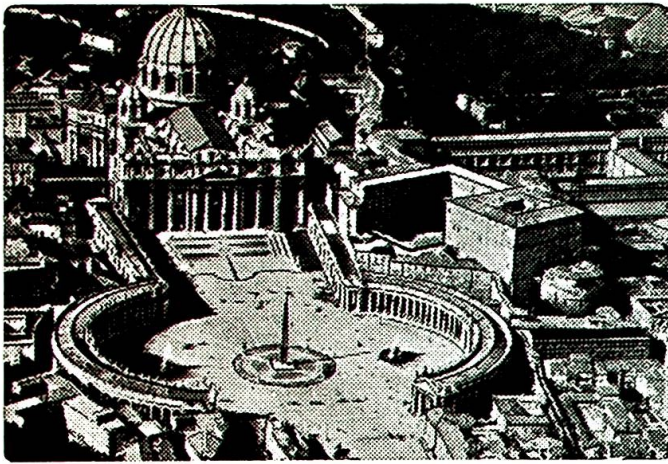
mot dets bestemmelse. La oss da forsøke, ikke å være en død vekt i denne kollektive oppstigen, men å arbeide så godt vi kan i vår egen sammenheng, og være med å trekke oppover de som for øyeblikket måtte være et trinn lengere nede enn oss selv.

Communicantes. Den kristne er aldri alene. Derfor kaller Kirken oss sammen på Allehelgensdag, for at vi «med glede skal takke Faderen som gjorde oss skikket til å få del i de helliges arvelodd i lyset, Han som fridde oss ut av mørkets» — og vi kan tilføye: av ensomhetens — «makt, og satte oss over i sin elskede Sønnens rike».

A. P.

NY FORMANN I LEGMANSRÅDET

Efter dosent Daniel Haakonsen, som i to år har vært Legmannsrådets formann og ønsker avløsning, har Hans Høyerverdighet Biskopen utnevnt fru Brita Paus til oppdraget. «St. Olav» ønsker den nye formann alt godt i den krevende oppgaven!

KONSILET FRA

VIKTIG TALE AV PAVE

Det er ikke nettopp problemer som mangler i Rom for tiden — søker en å følge med i de mer detaljerte nyheter som i en jevn strøm utgår fra Vatikanets pressetjeneste, får man av og til inntrykk av at problemene, og appetitten på å drøfte og løse dem, er steget til en lavine. Hele gallerier av gamle, og ikke fullt så gamle arvestykker i kirkens tradisjon klirrer på hyllene — reformen synes å ville skjære dypt og dristig, helt inn til de vitale vev.

I den fortsatte diskusjon om Kirkens vesen åpnes der perspektiver nær sagt i alle retninger: En indisk erkebiskop understreker Kirkens *misjons* karakter, en italiensk kardinal at den er *alle* de døptes familie, skismer og splittelser ufortalt, og en fransk kardinal har understreket de *fattiges* eminente plass i en kirke som vil være evangelisk.

I uken 6. til 13. oktober dreide diskusjonene seg særlig om biskopsembetet som sakramente og som et apostolisk felles-opdrag til å lede kirken; mulighetene for å gjenopprette diakonatet som egen geistlig orden i nåtidens kirke, og om pavens forrang blant biskopene. Her har standpunktene avveket tildels ganske tydelig. Enkelte av biskopene, som sekretæren for kongregasjonen for seminarene, Mgr. Staffa, har hatt en tendens til å tolke biskopene bare som pavens undergivne hjelpere. Men et meget stort antall biskoper har tvertom understreket at det kollektive ansvar for kirken — biskopene verden over som et «apostolisk kollegium» under Peters (pavens) ledelse — er noe essensielt. «Peter er innesluttet i Kirken», uttalte kardinal Liénart, «hans lederskap ble gitt ham for at han skulle styrke sine brødre», ikke sine tjenere.» Ut fra sine tradisjoner har selvfølgelig Østkirkens biskoper også talt i denne retning. Større oppsikt vakte det da den nyvigslede hjelpebiskop av Bologna, Mgr. Bettazzi, grep ordet for et varmt innlegg i samme retning. Det er ikke det eneste tegn på at de italienske biskopers blokk deler seg også, i én konservativ og én reformvennlig retning.

OM DIAKONATET OG LEGFOLKET

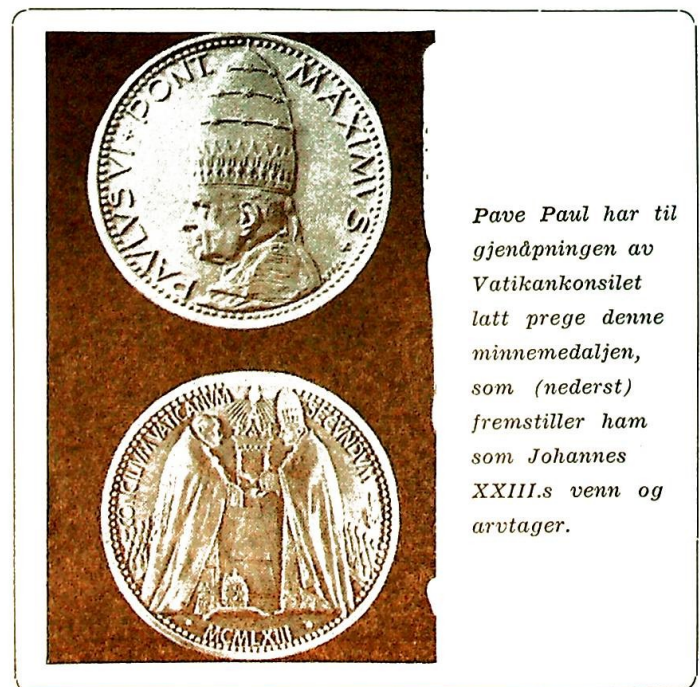
I debattene omkring diakonatets gjeninnførelse viser det seg at en orienterer seg mot en markert nyorganisering av hele den katolske geistlighet og dens oppgaver. Diakonene skal bistå sogneprestene og biskopene både i forvaltningen og evangeliseringen, (nærmere detaljer vil en finne i pater Albert Raulins artikkel om diakonatet i «St. Olav» nr. 7 i år).

Den skrikende mangelen på prester i store deler av verden gjør det påkrevet med et mer lettbevegelig geistlig korps. Diakonene skal preke, døpe, undervise i katekisme og på hundre måter gjøre seg nyttige i sognearbeidet. De kan også avlaste prester og biskoper på det administrative felt.

Det utkastet som ble diskutert på konsilet, handlet egentlig om forholdet mellom paven og biskopene, og hadde bare et par linjer om gjeninnføringen av diakonatet. Allikevel var det dette punktet den amerikanske kardinal Spellman gikk løs på, da diskusjonen av dette kapitlet begynte. Han anså denne reformen for overflødig og skadelig, og enda verre ville det være dersom diakonene ikke skulle forpliktes til sølibat. Antallet prestekall ville synke katastrofalt. Og lignende innvendinger kom fra andre konservative talere: Diakonater kunne ha hatt sin rolle å spille i urkirken, men dagens situasjon er en annen.

Disse innvendingene kunne imidlertid ledende teologer på konsilet, som kardinalene Döpfner og Suenens, (en tysker og en belgier) lett sette på plass med vektige doktrinale innlegg. Og fra alle kanter kom derefter biskoper

fra nødstilte land med overbevisende praktiske argumenter. Trengs ikke diakonatet i deres land, så innfør det heller ikke, men la oss få det som trenger det, sa en talsmann for Syd-Amerika. Vår situasjon er nettopp ur-

Pave Paul har til gjenåpningen av Vatikanconsilet latt prege denne minnemedaljen, som (nederst) fremstiller ham som Johannes XXIII.s venn og arvtager.

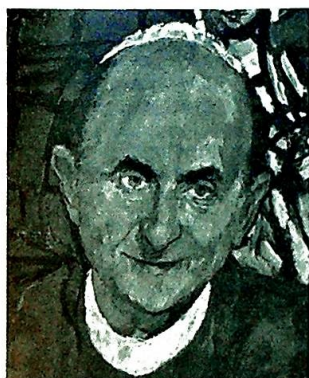
kirkens, påpekte den sorte erkebiskop av Abidjan på vegne av alle Vest-Afrikas biskoper. Og den landflyktige Yu Pin av Nanking støttet forslaget på vegne av det Fjerne Østen: Diakonene kunne bety meget for å holde troen oppe i land der forfølgelsen raser.

Med dette er det klart at hele «den marsjerende fløy» av konsilet vil ha diakonatet, og sannsynligvis uten obligatorisk sølibat. De har lagt frem overbevisende argumenter av såvel doktrinal som praktisk art, og det konservative mindretallet har lite å si imot. Og særlig dersom diakonene ikke blir tilpliktet å leve i sølibat, kommer denne reformen til å gjøre kirken vesentlig mer slagkraftig både i gamle katolske land og på det som knapt mer kan kalles «misjonsmarken». Skranker mellom geistlighet og menighet blir brutt ned, og samarbeidet mellom prestere og legfolk vil falle mer naturlig med diakonene som mellomledd. Det blir lettere å aktivi-

sere hele menigheten for evangeliseringsarbeidet. Gjennføringen av diakonatet åpner store muligheter for en innsats i egner der den katolske kirke idag er håpløst akterutseilt.

Den 16. oktober åpnet den sterkt konservative italienske kardinal *Ruffini* debatten om legfolkets status i Kirken. Pavens beslutning om å innkalle legfolk til konsilet kommer her i særskilt relief. Erkebiskopen av Sevilla, kardinal *Bueno y Monreal*, roste «skjemaet» over legfolket fordi det ikke skjov Kirkens lege medlemmer ut i passive dyder som å «adlyde, tie, gi». Han fant tvert om teksten for lite åpen som den var, legmannen — sa han — «burde fremholdes som én Kirken har utsendt til oppdrag i verden, en kristen som lever i verden for å helliggjøre den». Flere av biskopene understreket betydningen av en levende dialog mellom dem selv og legfolket og forpliktelsen til å søke legfolkets råd i Kirkens affærer. En amerikansk biskop, Mgr. *Wright* (Pittsburg) fastslo at «det er første gang at et konsil taler om legfolket som sådant. Dette har derfor en stor teologisk og historisk betydning. Uten frykt for å ta feil kan en si at legfolket har ventet på dette i minst fire hundre år».

Efter å ha minnet om den dyptgripende teologiske tenkning som særlig i Frankrike har gjenskapt sansen for legfolket, føyde han til: «Det er absolutt nødvendig å vise at Kirken ikke er klerikal. La oss kaste fullt lys over legmannens kall, det kall han har fra Gud.»

PAVE PAUL TIL OBSERVATØRENE:

«VÅR HOLDNING SKJULER INGEN FELLE –»

Forsoningen i Kristus, som Gud vil og når Gud vil, er den målsetting paven gir enhetsbestrebelsene.

Det blir mer og mer åpenbart at forholdet mellom den katolske kirke og de ikke-katolske kirkesamfunn er gått inn i en helt ny fase siden det annet Vatikankonsil tok til ifjor. Dette ble i høy grad bekreftet gjennom den hjertelige og intime karakter som møtet mellom pave Paul VI. og de ikke-katolske observatører fikk forleden, da alle observatørene ble mottatt i audiens i pavens privatbibliotek.

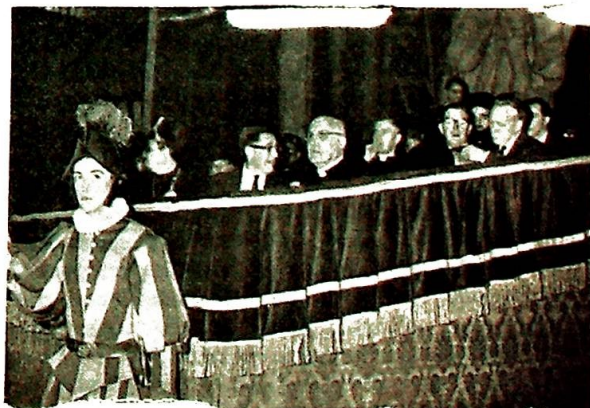
Det var den danske representant for Det Lutherske Verdensforbund, professor K. E. *Skydsgaard*, som på observatørenes vegne hilste paven. I sin tale ga professor *Skydsgaard* uttrykk for at de alle var seg bevisst å være vitner til en begivenhet av avgjørende betydning for den katolske kirke i vår tid. «Det ligger oss på hjertet å få si Dem», sa professoren videre, «med hvilken interesse og med hvilken oppmerksomhet vi følger konsilets forhandlinger, hvor forskjellige meninger undertiden står mot hverandre, men alltid i en atmosfære av objektivitet og solidaritet.»

Vi gleder oss også av fullt hjerte over den nye økumeniske ånd som kommer for dagen under kirkemøtet. Vi befinner oss sammen ved begynnelsen av en vei som Gud alene kjenner slutten på. Det står til oss å vandre i håpet.

fordi vi tror at den korsfestede og oppstandne Kristus er med oss på veien.»

I sin svartale tok paven opp et tema som han allerede hadde anslått i sin åpningstale på konsilet 29. september: Den gjensidige tilgivelse. Det var vel første gang siden pave *Hadrians* store syndsbekjennelse på kirkens vegne, den som han i 1523 sendte de tyske reformatorer, at en pave har ydmyket seg så klart overfor protestantiske kristne: «Dersom vi kan tillegges noen skyld i denne atskillelsen, ber vi ydmykt om Guds tilgivelse, som vi også ber om forlatelse hos de brødre som måtte føle seg krenket av oss.» Og som i åpningstalen insisterte paven også under denne audiensen på den katolske kirkes fulle oppriktighet og lojalitet i den samtale som nå for alvor er begynt mellom kirkesamfunnene:

(Forts. neste side)

Observatørene på sin tribune i konsilet.

«Så sier vi da enda en gang: Takk fordi dere har tatt imot vår innbydelse, takk fordi dere er kommet; takk fordi dere er til stede under konsilets møter. Vær forvisset om vår respekt, vår aktelse, vårt ønske om å knytte de best mulige forbindelser med dere, i Vår Herre Kristus. Vår holdning skjuler ingen felle, betyr intet ønske om å legge et slør over de vanskeligheter som en fullstendig og definitiv enighet byr på; den frykter ikke en ømtålelig debatt, heller ikke den smertefulle ventetid. Vår gode tro og vår kjærlighet er det grunnlag vi tilbyr for deres nærvær her; den aktelse vi har for dere selv, for de institusjoner og de kristne verdier dere representerer gjør det lett for oss og sammen med dere å ta fatt på den store og viktige samtale, hvis varighet ingen idag kan forutsi, siden den avhenger av så mange ennå uløste læremessige forskjeller. Og tilliten til Vår Herre Jesus Kristus — han som vi alle gjennom troen og dåpen er knyttet til — fyller vårt hjerte med et mildt og mektig håp.»

Dermed ville pave Paul, i likhet med sin forgjenger, pave Johannes, hvis minne han i denne forbindelse påkalte, rette blikket fremover:

«I Vår tale den 29. september våget Vi fremfor alt å legge vekt på den kristne tilgivelse; måtte den kunne bli gjensidig.

Den gir en fred våre sjeler har behov for, dersom de skal kunne ferdes sammen i vennskap, tale sammen i ro. Først og fremst fordi dette er kristent: «Når du bærer din gave frem for alteret, og du kommer i hug at din bror har noe imot deg, så la din gave ligge der for alteret, og gå først og forson deg med din bror; og kom så og bær frem ditt offer.» Og dernest er det for oss den beste metode: Ikke å se tilbake på fortiden, men på det som nå er, og særlig mot fremtiden. Andre kan og bør studere forgangne tiders historie: vi for vår del foretrekker nå å feste vår oppmerksomhet ikke på det som har vært, men på det som bør bli. Vi vender oss mot noe nytt som skal skapes, mot en drøm som skal virkeliggjøres.»

Og paven tok med bifall opp de ordene av St. Augustin som professor Skydsgaard nettopp hadde sitert: «Søke for å finne, og finne for å søke videre.» Ja, sa paven, de ordene angår oss alle. «En sann kristen kjenner ingen fastlåste posisjoner.»

Der er nå 62 observatører, som representerer ialt 22 kirker og forbund av kirker, til stede ved konsilet. Samtlige de kirkesamfunn som hadde delegater her ifjor, er til stede også ved annen sesjon; dertil er fem nye kommet til. Mens de russiske ortodokse både i øst og vest har representanter, er patriarkatet Konstantinopel fremdeles den «store fraværende». Et møte på Rhodos i september stilte imidlertid de ortodokse kirkene fritt i dette spørsmålet, og anbefalte at man søkte kontakt med Roma for teologiske samtaler. Kirken i Hellas var den eneste som ikke møtte til konferansen på Rhodos, idet den stilte seg helt uvillig til tanken om kontakt med Roma, og erkebiskopen av Athen kom med en meget skarp erklæring, der han hevdet at den katolske kirke var imperialistisk og ikke oppriktig i sin streben etter enhet. Det greske legfolk og teologene var imidlertid ikke enige i biskopenes syn, og noe senere snudde den greske synoden om, beklaget sin tidligere holdning og undertegnet Rhodos-erklæringen. Noen observatører er allikevel neppe å vente fra Konstantinopel i denne sesjon, men veien er nå åpen for offisielle teologiske samtaler mellom Roma og søsterkirken i øst. Det er vel grunn til å anta at pave Pauls åpningstale på konsilet har bidratt til denne endrede holdning i Athen.

BLIKK på TIDEN

DYP?

■ Uten at en riktig kan fatte hvordan en enkelt mann kan rekke så mye som dr. Per Lønning faktisk rekker, fra storting og styringsverk til å anmelde annen-klasses kristelige romaner, leser en med interesse en kronikk han nylig («Morgenposten» 15. oktober) har offentliggjort om begrepet «dyp meditasjon». Også i Norge har inspirasjonen fra en indisk vismann, *Maharishi Mahesh Yogi*, funnet nedslag i en stress-preget slekt, som en vei til indre samling og sjelig likevekt. Blant annet har det avfødt noe så håndgripelig som «Norges Meditasjonsforbund» — i hele Norden skal inderen ha ca. 2000 disipler. «India har en lang og rik tradisjon når det gjelder målbevisst indre fordypelse, og det er derfor på forhånd å vente at vi kan ha ett og annet å lære derfra — uten dermed nødvendigvis å komme i motsetning til vår egen vesterlandske, kristne arv», skriver Lønning. Etter lesning av noen av yogiens foredrag er han imidlertid ikke videre overbevist om at den her omtalte «dype meditasjon» bare er en metode:

«Etter min mening er det ikke til å komme fra at Maharishi forståelse av kampens, smertens og anfektelsens plass (eller rettere: mangel på plass) i menneskelivet er temmelig flatbunnet, hva enten man sammenligner den med de store kristne mystikeres eller med en rekke av østerlands store (f. eks. Buddhas). Hans enkle og forjettende optimisme synes ikke helt uten bismak av moderne vesterlandske foreteelser som Mind-Cure-bevegelsen og Norman Vincent Peale.

Dermed er det ikke sagt at ikke hans meditasjonsteknikk kan være mentalhygienisk meget vellykket sjeletrening. Som sådan kan den sikkert ha en ikke ubetydelig misjon i dagens oppjagede stress-samfunn. Men i så fall gjør man altså best i å befri den fra dens noe for pretensiøse metafysiske overbygning.

Vil man søke til meditasjon i ordets dype, historiske mening, har man nok med et adskillig mer nyansert fenomen å gjøre enn det den i-ett-og-alt-veltilfredse Maharishi presenterer for oss. Sann meditasjon kan ikke ta snarveien utenom emner som forgjengeligheit, motgang, død — på sitt dypeste er den nettopp et middel til renselse og foredling gjennom sinnets møte med seg selv i sin protest mot tilværelsens skranker. Den billige vei til «kosmisk bevissthet» er i virkeligheten livsflukt, med mindre den har mot og innsikt til å innrømme sin egen radikale begrensning: Den er nyttig som resept for en ti minutters mentalhygienisk morgengymnastikk, men ikke så følt meget mer. Når den opptrer med slike pretensjoner som hos Maharishi Mahesh Yogi blir den et uttrykk for åndelig elefantstyke.

PASQUINO — POST MORTEM

■ Så helt sikre i sitt skjønn har de kanskje ikke vært, de beundrerne av Helge Krog's penn som har ment at en samlet utgave av hans pseudonyme Pasquino-artikler i «Dagbladet» fra de siste årene han levde, ville tjene hans ubestridelige ry som en briljant polemiker. Boken har i hvert fall fått en påfallende kritisk medfart, i hvert fall når det dreier seg om den ikke ubetydelige del av stoffet som dreier seg om kirke og kristendom. Her la jo Krog som kjent ikke fingrene i mellom. Det gjør derimot flere av hans mer uhildede kritikere. I «Verdens Gang» setter Odd Eidem således en og annen prikk over i-en når han skriver:

«Pasquinoartiklenes tyngdepunkt ligger i forfatterens angrep på kristendommen. For den som hverken er særlig troende eller ikke-troende virker Krogs raseriutbrudd som signaler fra det 19. århundre. Disse ateistutbrudd kommer fra en død Brandes-verden og de ender i en Bonnevis «Den frie tankes ABC». Slikt gjør lite inntrykk på moderne skandi-

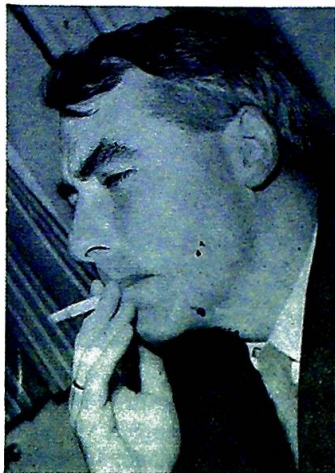
naver som har vært under innflytelse av en langt skarpere ateist, nemlig Hedenius. Man kan for eksempel umulig tenke seg at denne svenske professor, i likhet med Pasquino, er i stand til å avfeie Bohrs teorier med et — Olaf Bull-sitat! Bohr har som kjent beskjeftiget seg nyundersøkende med den gamle lov om «årsak og virkning», og han er kommet til resultater som har inspirert spiritualistiske tenkere, en gruppe Helge Krog alltid foraktet. Han svarer, som ovenfor nevnt, med en linje av Olaf Bull: «Tilfeldighetene oppstår i krysningspunktet mellom to nødvendighetslinjer». — Dermed er Bohr sparket ut av vinduet!»

Og ikke så helt uten grunn konkluderer han: «Han skrev ofte mot det som er blitt kalt «museal konservatisme». Men mon man (!) ikke også kan snakke om museal radikalisme?»

I «Dagbladet (16. oktober), som jo var Krog-Pasquinos eget forum, tar anmelderen Paal Brekke også sine tydelige reservasjoner på dette særlige punkt:

«Men så hendte det iblant at han beveget seg utenfor den klare tankes kompetanseområde. Det skal også sies. Den religiøse opplevelse er for ham å likne med en slags oversanselig juksafiske, man biter på en krok, blir trukket opp og får nakken vridd om på seg i den sfæriske fiskerbåt. Det virker ikke selvopplevd. Og englene, de salige, kaller han benløse fugler. Etc. Det er «morsomt» på en litt for innskrenket måte.

Hva jeg derimot kan sette pris på er formuleringer som disse: «Troen på helvete er veien til himmelen. Tror du ikke på helvete, kommer du dit.» Her er det den vulgariserende kristendom han vil til livs, den som har med en rent menneskelig makt-kamp å gjøre. Og selvfølgelig forstår jeg hele veien hans holdning. Hva som kommer etter døden raker ham ikke, det er livet her som har hans oppmerksomhet og hele hans kjærlighet og handletrang. Det er ikke helvete, men angsten for det, ikke saligheten, men den stakkars bondefangedes lille *håp* om salighet, slengt til ham som en almisse fra dem som utnytter ham,

Paal Brekke: «En litt for innskrenket måte —»

som for Pasquino er det egentlige. Likevel står han merkbart ambivalent på dette området, og det gjør ham overraskende usikker. Som når han skriver: «I biologisk forstand betyr det fjerde budet at vi må hedre vår stamfar, apekatten. Og i forlenget perspektiv: amøben.» Hans tro på apekattene er like ubekreftet som troen på engler, og hans religiøse arroganse for så vidt like vulgær som Hallesbys.»

AD NOTAM

■ Norsk Lektorlag nedsatte i sin tid et allsidig sammensatt spesial-utvalg til studium av friskolens berettigelse eller ikke-berettigelse i Norge. Det har nå i bokform fremlagt en overraskende positiv og anbefalende konklusjon på sin undersøkelse. Utvalget fastslår at der er «et reelt behov for private skoler» og finner at vinningen er større enn ulempene. De private skolene bør derfor på visse vilkår få slik offentlig støtte at de kan fortsette sitt arbeide.

I en kommentar til dette skriver «Morgenbladet»s Bj. — journalist Frank Bjerkholt (17. oktober):

Norsk Lektorlag har gjennom sin komitéutredning om de private skoler ført friskolesaken i Norge et langt skritt fremover. Det gjennom solide arbeide som her er utført vil ikke kunne unngå å bane vei for en mer realistisk og fordomsfri tankegang omkring dette spørsmål som hittil har møtt så mange sure njet på offisielt og halvoffisielt hold.

Det er først og fremst gjennom sin saklige tyngde at utredningen virker. Konklusjonene som er trukket, har meldt seg med nødvendighet ut fra det omfattende materiale som er trukket frem. Boken representerer intet mindre enn en milepel i vår pedagogiske samtidshistorie, ikke minst av den grunn at her har skolefolk med vidt forskjellig pedagogisk utgangspunkt og ut fra høyst varierende livssyn funnet frem til en felles oppfatning av de private skolers plass i vårt undervisningsvesen.

Boken vil bli debattert — og man vil finne grunnlag for motargumenter overfor enkelte momenter, som f. eks. komitéens forbehold om friskolenes antall. Hvis det blir *mange* av dem må man ta spørsmålet om deres plass opp til ny vurdering. Denne passus forekommer i avsnittet om foreldreretten, der denne rettighet understrekes. Man skulle tro at en menneskerrett like meget må vernes om det er få eller mange som vil benytte seg av den.»

Vil nå myndighetene tenke likedan over dette dokumentet?
Frater Candidus.

«UREDELIG PEDAGOGIKK»

EN MENINGSUTVEKSLING OM LÆREBØKER I RELIGION
MELLOM DR. PHILIP HOUM OG PATER ALBERT RAULIN

«Dagbladet»s litteratur-anmelder dr. Philip Houm som med en aviskronikk om skolens lærebøker i religion har reist en debatt av adskillig interesse.

I nr. 17 av «St. Olav» har pater Raulin et utførlig angrep på min aviskronikk «I redelighetens navn» («Dagbladet» 21. august iår). Jeg ber om unnskyldning for at mitt svar på grunn av diverse omstendigheter kommer sent.

Pater Raulin minner om at bibelforskerne i våre dager er kommet til enighet på mange viktige punkter, og — sier han — dette har vi all grunn til å glede oss over. «Men det er like sikkert at vår tid på ingen måte har et felles syn på hvordan kristendommens opprinnelse religiøst sett skal tolkes. Det kan ikke ha unngått Houms oppmerksomhet at det er ett av de sentrale punkter i kulturdebatten også i vår tid.»

Dette har ikke unngått min oppmerksomhet, nei. Det sentrale poeng i den kronikken jeg skrev var nettopp å vise at når

norske skolebokforfattere tar på seg den oppgaven å lage lærebøker for halv voksen, vitebegjærlig ungdom, da er det uredelig — intellektuelt og moralsk uredelig — å underslå at det *innenfor den lutherske kirke* idag finnes mange forskjellige oppfatninger av hva som skjedde i Palestina ved begynnelsen av vår tidsregning. De unge har krav på å få klar beskjed om de oppfatninger som avviker fra tidligere tiders. (Jeg tenker for eksempel på Rudolf Bultmann og på alle dem som har gått i hans fotspor.) At dette kan gjøres både kortfattet og tilfredsstillende viser nettopp de svenske lærebøkene jeg siterer og anbefaler.

Det er aldeles riktig at når det gjelder oppfatningen av kristendommen som skolefag er Sveriges og Norges lovgivning forskjellig. Men dette bør på ingen måte hindre en norsk lærebokforfatter i å gi for eksempel den sentrale opplysning som hans svenske kollega Sjøberg gir: Også mange kristne stiller seg tvilende til en rekke under og mener at Jesu guddommelig-het ikke ligger i at han gjør mirakler.

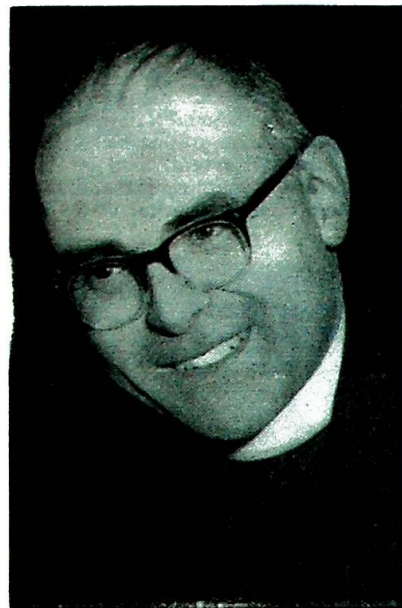
Det heter hos pater Raulin: «Når det for eksempel (i svenske lærebøker) står at evangeliene *i stykkene om Jesu mirakler* er barn av sin tid, har vi grunn til å forundre oss over en slik begrensning. Vi mener at evangeliene som litterære verker *i enhver henseende* er barn av sin tid. Av hvilken tid skulle de ellers være barn?»

Så sant, så sant. Men miraklene og mirakeltroen står så sentralt i evangeliene at det vis å vis skoleungdom er viktig å understreke det tidsbestemte og understreke at mangfoldige gode lutheranere i dag legger avgjørende vekt på dette tidsbestemte, i det minste når det gjelder visse typer av mirakler. At Jesu ord står i en historisk sammenheng, og at de først får sin almenngyldige betydning når de blir plasert i den sammenheng, er innlysende også for den troende kristne, sier pater Raulin. Akk, det var ingen sak da. Nettopp denne Raulins setning ville gjøre seg fortreffelig i en norsk lærebok, men jeg har ikke engang funnet noe som minner om den. Kan det virkelig ha unngått Raulins oppmerksomhet at den slags sannheter muligens kan være innlysende for moderne katolikker, men aldeles ikke for store deler av det norske kristenfolk?

Det er neppe tvil om at bergprekenen, slik som vi finner den hos Matteus, er en litterær komposisjon — dette medgir pater Raulin. Hvorpå han tilføyer: «Men det betyr ikke at den forkynnelse den innebærer, ikke er autentisk.» Tja, det beror sannelig på hva vi legger i ordet «autentisk». Vi kan visst være enige om at her er god plass for usikkerhet og uenighet. Raulins trosfelle, den danske katolikken *Peter Schindler*, uttrykker seg slik (i sine meget leseverdige kommentarer til evangeliene): «End ikke Jesu egne Ord citerer Mattæus ordret eller paa rette Tid og Sted, men passer dem ind i sin Komposition, saa de frembringer den Virkning han ønsker».

Det er «ikke i ringeste grad blitt ført noen *historiske* beviser for at jomfrufødselen skulle være en myte, selv om det er riktig at denne tese har funnet mange forkjempere», heter det hos Albert Raulin. Aldeles riktig. Og hverken de svenske lærebokforfattere eller undertegnede har påstått at slike beviser foreligger. Det jeg har understreket er derimot at det blant gode lutherske kristne (teologer og andre) i dag er en utbredt oppfatning at jomfrufødselen er en myte. Det er en kjensgjerning at denne oppfatningen er utbredt, og da går det ikke an at lærebøker for voksen og halv voksen ungdom fortier den.

Videre: Det er riktig — medgir pater Raulin — at evangeliene er skrevet «i den hensikt å få menneskene til å tro på Jesus som Messias; de sier det selv». Og så tilføyer han: «Men det betyr ikke at de er oppdiktet.» Neida, neida, heller ikke dette har svenskene eller deres norske kommentator hevdet. Derimot har vi minnet om noe som det i dag nesten er banalt å si: I løpet av årene som gikk mellom Jesu død og de første optegnelse av den muntlige tradisjon om ham, er denne

Pater
Raulin
svarer:

I det jeg takker dr. Philip Houm for utførlig svar til mine randbemerkninger, vil jeg gjerne presisere at våre begreper om uredelig pedagogikk neppe avviker sterkt fra hverandre. Og selv om vårt syn på hva som skjedde i Palestina i begynnelsen av vår tidsregning åpenbart er forskjellig, tror jeg allikevel at vi ville kunne følges ad i viktige spørsmål.

Det hans nye innlegg presiserer meget beleiligg er at unge *lutheranere* har krav på å bli orientert om hva man på ansvarlig hold i deres eget kirkesamfunn mener om vesentlige religiøse spørsmål. Så meget kan man selvsagt vente av en skole som i likhet med den norske er konfesjonell. På lignende måte bør en katolsk religionsundervisning ta hensyn til hva katolske bibelforskere, anerkjent som sådan langt utover den katolske kirkes grenser, mener idag om historisk-kritiske problemer. Der feiles her nemlig på katolsk grunn også. Problemet stiller seg imidlertid litt anderledes i en kirke som ikke bare støtter seg til forskernes mening men også til lære-embetets avgjørelser.

tradisjon delvis blitt forvandlet. Konservativ kristne vil mene at den forvandling som har funnet sted, er relativt beskjeden; mindre konservative kristne vil mene noe annet, de vil til og med anta — kanskje med gode grunner — at både en del beretninger og en del Jesus-ord kan ha oppstått uten noe historisk grunnlag. Jeg har igjen lyst til å sitere den fortreffelige Peter Schindler som, i sitt glødende «forsvar» for Johannesevangeliets likeverdighet med synoptikerne, utbryter: «Bringer maaske Synoptikerne *ipsissima verba*, Jesu ordret egne Ord? Er der overhovedet Mulighed for en historisk Tilnærmelse til Jesus af Nazaret, undtagen gennem det urkirkelige Vidnesbyrd? Og vil det ikke altid være farvet og formet af Vidnets Sind, baade naar Vidnet opfatter og naar han gengiver?»

På et enkelt punkt har pater Raulin (sikkert uforvarende) fullstendig forvrengt mine uttalelser. Raulin sier: «Det kan godt hende at norske lærebøker allikevel i stor utstrekning forer ingenting som kan tyde på at disse lærebøkene er skrevet tjener noe av den kritikken som Houm formulerer et sted: Der i vårt eget århundre, ingenting som ikke snarere virker skrevet for de lavere trinnene i folkeskolen. Selv om dette er for absolutt formulert til ikke å virke urettferdig, er det et spørsmål om en ikke her rører ved et forhold ved de norske lærebøker for skolens høyere klasser som strekker seg langt ut over religionsundervisningens grenser».

Innen for det luthersk-evangeliske kirkesamfunn ville det være helt naturlig om den voksne ungdom i sin kristendoms-undervisning ble konfrontert med forskjellige retninger og ikke bare den ortodoks-pietistiske. Derfor er det rimelig om Bultmann og hans skole f. eks. også blir omtalt, på den betingelse at Bultmanns siktepunkt og filosofiske forutsetninger også blir tatt med for å belyse hans standpunkter, og likeledes på den betingelse at andre tendenser blir representert og muligens foretrukket. De sitater som Houm hentet fra de svenske lærebøker var temmelig ensidig påvirket av Bultmann, og kronikken ga unektelig inntrykk av at dette var *det moderne syn* på kristendommens opprinnelse, noe som selvsagt ikke er tilfellet.

Min kritikk gjaldt først og fremst en blanding hos Houm av standpunkter som idag neppe møter noen kritikk, og diskutabile tolkninger. Typisk er det sitat som Houm gjentar i sitt svar: Også mange kristne stiller seg tvilende til en rekke undere og mener at Jesu guddom ikke ligger i at han gjør mirakler. Selvsagt ligger ikke Jesu guddom i at han gjør mirakler, miraklene blir ikke gitt for noe mer enn tegn, og ikke alle tegn på hans guddom (mange andre har gjort mirakler før og etter). Men dermed står problemet om miraklenes historiske virkelighet like åpent.

Og mitt hovedpoeng var ikke et angrep på Houm. Nei, det var (*in cauda venenum!*) at Houms kritikk var mer pedagogisk berettiget enn han kanskje selv var klar over. Houm nøyet seg med å kritisere en side ved religionsundervisningen, dens mangelfulle opplysninger om moderne synspunkter. På det punkt syntes han at den hørte fortiden til og ikke ga nok til en vitebegjærlig ungdom. Den lider faktisk av en mer grunnleggende mangel: den gir ikke ungdommen et virkelig innblikk i voksne menneskers redelige og intellektuelt funderte kristne overbevisning i vår egen tid. For å bøte på dette er det mange andre ting å trekke frem i undervisningen enn en mer radikal bibelkritikk.

Ut fra det synspunkt vil jeg neppe være nådigere enn dr. Houm overfor våre norske lærebøker i religion (det er ikke lett heller andre steder å finne lærebøker som står på høyde med denne oppgave!). Jeg vil bare nødig bruke et ord som uredelig om mennesker som sikkert har forsøkt å løse en vanskelig oppgave ut fra sin overbevisning. A. Raulin.

Jeg er skjønt enig med Raulin i at *den* formuleringen ville ha vært urettferdig. Men hos meg ser den anderledes ut, og jeg blir derfor nødt til å sitere meg selv enda en gang. Det heter i min kronikk:

«Saken er den (og nekter De å tro meg, får De undersøke selv) at ikke én av de norske bøkene har en noenlunde skikkelig omtale av de elementære problemer og ikke mindre elementære kjensgjerninger som er berørt i forbindelse med de svenske bøkene. Man kan finne et og annet om tilblivelsen av evangeliene og om deres forhold til hverandre; dessuten noen små tilløp til karakteristikk av de enkelte evangelier. Men ut over dette ingenting som kan tyde på at disse lærebøkene er skrevet i vårt eget århundre. Ingenting som ikke like godt kunne vært skrevet for de lavere trinnene i folkeskolen. Ingenting som muligens kunne sette eleven på den tanken at historiske fakta og legendariske omdiktninger har inngått en skjønn og selsom og gåtefylt forening i disse ærverdige gamle skriftstykkene fra det første århundret.»

Hvorpå jeg for ordens skyld tilføyer at det tross alt lyktes meg å finne to bitte små unntak . . .

Med dette har jeg svart på det viktigste. Det jeg i denne omgang har ønsket å presisere er: *Norsk ungdom i dag har krav på å få vite at det pietistisk-ortodokse syn på de historiske problemer evangelie-forskningen reiser, ikke er det eneste mulige syn.* Philip Houm.

over til-

- det tennes ikke maken !

FLY
TOG-BÅT
BUSS-HOTELL

ALT PÅ EN HÅND

Bennetts
REISEBUREAU

Hovedkontor

Karl Johansgt. 35 - Oslo - Tlf. 33 70 80

KONTORER I DE FLESTE STØRRE BYER I NORGE

PATER PIRE I OSLO

Nobelpristageren i 1958, fredsvennen og dominikanerpateren *Georges Pire*, holder trofast kontakten med sine venner og medarbeidere i Norge. Adskillige norske ungdommer har vært innom hans «fredsuniversitet», og omtrent annet hvert år kommer han på Oslo-besøk. Den 25. oktober talte han til 1200 fremmøtte — mange unge — i Folkets Hus om «Forståelse over landegrensene». Tiden er kommet, sa han, til å oppdra de unge, og menneskene overhodet til å føle, tenke og handle som verdensborgere, og til å ta hele den menneskelige familie inn i sin fantasi og sitt hjerte. Det har stor betydning, sa han, at der innen alle nasjoner finnes slike bevisste verdensborgere, og som alltid understreket han den enkle og meget viktige ting at fred ikke er «ikke-krig», men en langt mer positiv, byggende tilstand. Vil vi sikre verdensfreden, sa pateren, da må vi bekjempe verdens to største forbannelser: Splittelsen og sulten, og kampen mot sulten kan for oss alle være selve veien ut av splittelsen.

Møtet var arrangert av Europa-bevegelsens norske råd: Høyesterettsjustitiarius *Terje Wold* introduserte pater Pire, og *Lillebil Ibsens* og *Olavsguttenes* kunstneriske innsats bidro til å kaste glans over det hjertelige møte med en mann hvis innsats og gjerninger taler for seg selv.

Pater Pire uttalte i en samtale med «St. Olav» ønsket om at Nobels fredspris snart måtte bli tildelt en asiat, og nevnte inderen *Vinova Bhave* som en fin og verdig kandidat.

UTLANDET

PRAHA:

ERKEBISKOP BERAN FRIGITT

I begynnelsen av oktober meddelte de tsjekkiske myndigheter at erkebiskopen av Praha, Mgr. *Josef Beran*, som har vært fengslet siden 1951 — altså i 12 år! — samt fire andre tsjekkiske prelater er blitt løslatt. Mgr. Beran ydet kraftig motstand allerede mot nazistene, og ble sendt til Dachau, hvor amerikanerne befrikket ham i 1945. Året etter ble han utnevnt til tsjekkisk primas, og kommunistene — som straks etter krigen måtte vise ham en viss respekt på grunn av hans store prestisje i befolkningen, — skiftet snart holdning. Beran avholdt seg fra enhver politisk stillingtagen, men var fast i sitt hyrdeansvar. Uten rettsak ble han internert i sin bispebolig i 1949, og to år senere bortført til ukjent oppholdssted. Det antas at en av de tre kardinaler som pave Johannes utnevnte *in petto* (dvs. hemmelig), og hvis navn aldri er blitt kjent, var erkebiskopen av Praha.

Frigivelsen må sees som et ledd i avstaliniseringen i Tsjekkoslovakia, som er svært forsinket i forhold til den øvrige kommunistiske verden, men som nå er underveis. Hverken i dette landet eller i de øvrige jernteppe-landene synes imidlertid regimenes innbitt fiendtlige poli-

ST. FRANCISKUS III ORDEN

har møte fredag 8. november kl. 19
i St. Hallvards Kirke,

Urtegt. 29, Oslo.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 6. november: Andakt i St. Josephs Kapell kl. 19.30.

Deretter samvær i foreningslokalet. PAKKEAUKSJON.

Damene bes godhetsfullt bringe med en pakke.

KATOLSK LYDBÅNDTJENESTE

minner om sin eksistens. Lydbåndopptakene fra foredragene i KATOLSK FORUM fortsetter, slik at disse kan fås utlånt etter hvert som de foreligger for kr. 5.— pr. bånd. Liste over den foreliggende beholdning av lydbånd fås på anmodning.

Bestilling av lydbånd bes sendt skriftlig til

Lydbåndtjenesten c/o St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo 1

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.

Kontortid 12—13 hver dag
unntatt lørdag.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30 i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

KATOLSK INFORMASJON

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 - Oslo 1.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Hønefoss
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Lillestrøm
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Tromsø
St. Theresia kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Trondheim
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

tikk overfor Kirken å slappes — meldinger fra Polen, Øst-Tyskland, Tsjekkoslovakia, Ungarn — for ikke å tale om Romania og Bulgaria — tegner det samme bilde av press og forfølgelse. Foreløpig kan en tale om lite annet enn en justering av metodene: De kommunistiske myndigheter finner åpenbart at fengslede lederskikkelser som Kardinal *Mindszenty* i Ungarn og Mgr. Beran i Praha får en slik symbolsk verdi at de blir en politisk belastning.

☆

VATIKANET

KARDINAL BEA I DET HELLIGE OFFICIUM

Den katolske økumenikks ledende skikkelse, den tyskfødte kardinal *Augustin Bea*, er av pave Paul blitt utnevnt til medlem av Det Hellige Officium, den romerske kuriens ledende kongregasjon, som siden sin grunnleggelse i 1542 er betrodd omsorgen for lærespørsmål i Kirken. Paven er selv Officiets leder, og dets sekretær er kardinal *Alfredo Ottaviani*.

Utnevnelsen er interessant fra to synspunkter. Dels dementerer den rykter om at den 82-årige kardinal Bea skulle stå i ferd med å tre tilbake, dels inngår utnevnelsen utvilsomt i pave Pauls planer om å «reformere kurien».

☆

PASTOR NIEMÖLLER GJEST VED KONSILET

Pastor *Martin Niemöller*, evangelisk kirke-president for Hessen-Nassau og en av de seks formennene i Kirkenes Verdensråd, deltok som gjest ved Vatikan-konsilets 46. plenums møte. Pastor Nie-

möller, hvis innsats i den tyske lutherske «bekjennelseskirkes» seige motstand mot Hitler-regimet gjorde ham verdensberømt, ble senere mottatt av Paul VI i privataudiens.

Senere i høst ventes pastor Niemöller til Oslo, hvor han skal tale i Det Norske Studentersamfund.

KATOLSK FORUM

- *Tirsdag 5. november* kl. 20 taler pater *Thomas Patfoort* om «Liturgiens ånd — symbol og virkelighet». — Film.
- *Tirsdag 12. november* kl. 20 taler bestyrer *Gisle E. Johnson* om «Kirken og de døde». Film.

TRONDHEIM

ILA FARVEHANDEL

Telefon 25480

Alt i malerverer

INGV. ALSTAD

Fisk - Sild

Ilevollen 32 - Tlf. 20291
Trondheim

TRONDHEIM

Berg & Wigum s

ELEKTRISK INSTALLASJONSFORRETNING

Telefon 21483 - Trondheim

BERGEN

Våre bekjente Myhre Heiser leveres over hele landet.

JONAS MYHRE
BERGEN

JONAS MYHRE A/S
OSLO

A/S MYHRES MASKININDUSTRI
BERGEN - OSLO

ARENDAL

THS. LØVOLD

Grunl. 1886 — Tlf. 1173, 1495

Maling - Tau - Duk - Koster og børster

Skipsrekvisita - Malerverer

Engros og en detalj

KRISTIANSAND S.

SIGURD SØRENSEN Begravelsesbyrå

Holbergsgt. 15 — Tlf. 22 153 — 25 717

Egen likbil for transport

TAPET OG KUNST

ARTIKLER

Kristiansand S.

Tollbodgt. 15 A

Telefon 23 930

ARENDAL

J. E. PEDERSEN & CO. A/S

Arendal

Kjøttforretning

Tlf. 2360

OLAV SLAATTENE

Blomsterforretning. Begravelsesbyrå

Tlf. 1958

Havstad, Arendal

GARTNERHALLEN

Frukt og Grønsaker En gros

Tlf. 3159 - 3208

ADEL ELLEFSEN

Aut. Installasjonsforretning

Tlf. 1756 — Arendal — Tlf 1756

BYGGMESTER

HANS NILSEN

Nesset 362

Arendal

Tlf. 2647

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

Varme- og sanitæranlegg

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

HØYESTERETTSADVOKAT

GEORG LOUS

DRAMMENSVN. 4 - OSLO

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkenutstyr

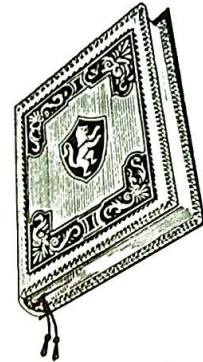
THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

**Til daglig
nytte
og glede**

Omslag til
TELEFONKATALOGEN
i florentinsk
lærplastikk med
dekorative preg.

Ensfarget kr. 15.—
Flerfarget kr. 18.—

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Galligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

WISBECH

AKTIESELSKAP

Majorstua - Oslo
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

ERLING MOE

God fisk

A-S NORSK MEDICINSK
VAREHUS

Oslo

Trondheim

